

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.311/2024/10.

A felperes:

felperes neve (székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kádár Ügyvédi iroda (ügyintéző: dr. Kádár Péter ügyvéd, címe)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kormányos Nóra Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kormányos Nóra ügyvéd, címe)

A per tárgya:

Tagsági jogviszonyból eredő pénzkövetelés

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 7.P.21.809/2023/13.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 7.P.21.809/2023/17.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, mellőzi az 587 069 (ötszáznyolcvanhétezer-hatvankilenc) forint tőke és ennek 2023. június 23-tól a kifizetésig járó késedelmi kamat megfizetésére vonatkozó rendelkezését, és kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 52 671 (ötvenkettőezer-hatszázhetvenegy) forintot.

Ezt meghaladóan a leszállított keresetet elutasítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 49 500 (negyvenkilencezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A felperes olyan kölcsönösségi alapon működő egyesület, amely kizárólag tagjával kötött – ide nem értve a passzív viszontbiztosításra irányuló szerződést – biztosítási szerződés alapján, biztosítási díj ellenében, a biztosítási feltételekben meghatározott biztosítási események bekövetkezése esetében, biztosítás-technikai elvek alapján, előre meghatározott szolgáltatást nyújt. Az egyesület önkéntesen létrehozott, nyereségérdekeltség nélküli szervezet.

[2] A felperes Alapszabályának III/1. pontja szerint az egyesület tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, amely az alapszabályt és az egyesület más belső szabályzatait magára nézve kötelezőnek ismeri el és vállalja a tagdíj, valamint a vagyoni hozzájárulás megfizetését és – biztosított tag – a biztosítási díj megfizetését. A belépés feltétele a biztosítási szerződés létrejötte. A biztosítási szerződés megszűnésével a tagsági jogviszony nem szűnik meg, feltéve, ha a tag eleget tesz a tagdíjfizetési kötelezettségének. Az 5. pont szerint a tagsági viszony megszűnik kilépéssel, kizárással, a tag halálával, jogi személy megszűnésével, az egyesület megszűnésével, illetve amennyiben a tag a tagdíjat a felszólítás ellenére sem fizeti meg, az esedékesség napjára visszamenőleges hatállyal. A 7. pont értelmében amennyiben egy tag határidőben nem fizeti meg a mindenkor alapszabályban előírt tagdíjat, úgy a tagot az egyesület írásban felszólítja a tagdíj pótlására a felszólító levél kézhezvételétől számított 30 napos fizetési határidővel. A levélben felhívja a

tagot a tagdíj fent írt határidőben történő befizetésére és tájékoztatja, hogy a határidő elmulasztása esetén a tagsági jogviszonya az esedékesség napjára visszamenő hatállyal megszűnik. A IV.1.b. pontja szerint az igazgatóság dönt a pótlólagos befizetés vagy szolgáltatáscsökkentés elrendeléséről és mértékéről.

[3] Az alperes a felpereshez 2022. március 14-én benyújtott (X) számú ajánlatában úgy nyilatkozott, a felperes tagjai közé belép és elfogadja a felperes alapszabályát. A felek között a tagi és biztosítási jogviszony 2022. március 31-én jött létre, határozott időtartamra. A kockázatviselés vége 2022. december 31.

[4] A felperes az alperest ért károk után (kár ideje: 2022. 07. 19., bejelentés: 2022. 07. 19., szemle időpontja: 2022. 07. 29.) (Y) kárszám alatt 1 907 928 forint fizetendő biztosítási összeget állapított meg, melyet a felperes 2022. augusztus 9-én megfizetett az alperes részére.

[5] A felperes felügyeletét a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) látja el. Az MNB 2023. március 2-án kelt (határozat 1). számú határozatával a felperes részére felügyeleti biztost rendelt ki és kötelezte a felperest, készítsen és nyújtson be az MNB-hez jóváhagyásra olyan pénzügyi tervet, mely alkalmas arra, hogy megvalósulása esetén a felperes a határozat kézhezvételétől számított 3 hónapon belül rendelkezzen a jogszabály által előírt mértékű biztonsági tőkével.

[6] A felügyeleti biztos által készített kiegészített pénzügyi tervet az MNB 2023. június 2-án kelt (határozat 2) számú határozatával jóváhagyta és kötelezte a felperest, hogy haladéktalanul, de legkésőbb 2023. június 15-ig dokumentumokkal alátámasztva értesítse az MNB-t amennyiben a tőkehelyzete helyreállt. A határozat rögzítette, hogy a bejelentett, de eddig még teljeskörűen ki nem fizetett károsultak esetén 30,7748%-os szolgáltatáscsökkentés szükséges. A határozat utalt arra is, hogy a felperes által tervezett szolgáltatáscsökkenést, annak pénzügyi hatását, továbbá a felperes 2023. május 26-ára vonatkozó, a szolgáltatáscsökkentés figyelembevételével számított tőke mérlegét az MNB elfogadhatónak tartja. A kiegészített pénzügyi tervben bemutatott intézkedés alkalmas arra, hogy a felperes helyreállítsa a tőkehelyzetét és rendelkezzen a jogszabály által előírt mértékű biztonsági tőkével.

[7] A felügyeleti biztos a pénzügyi terv MNB általi elfogadását követően, 2023. június 5-én kelt (határozat 3) számú határozatával a 2022 évben bekövetkezett és az egyesület által elismert valamennyi kárigényre nézve egységesen szolgáltatáscsökkentést rendelt el. A határozat szerint a csökkentett szolgáltatások mértéke a kárrendezési eljárás során megállapított és az ügyfelek részére közölt kárösszeg 69,23%-a azzal, hogy a szolgáltatáscsökkentés mértéke a viszontbiztosítóval ténylegesen létrejött megállapodásban foglaltak függvényében változhat. Tartalmazta azt is, a szolgáltatáscsökkentés gyakorlatban történő végrehajtására kizárólag a viszontbiztosítóval létrejött megállapodás létrejöttét követően kerülhet sor.

[8] A felperes honlapján 2023. június 23-án Hirdetményt tett közzé, melyben tájékoztatta az ügyfeleket, az egyesülethez beérkezett és elismertként visszaigazolt kárbejelentések teljeskörű rendezése lehetetlenné vált, a felügyeleti biztos az MNB által is

jóváhagyott pénzügyi terv részeként – törvényben és az egyesület alapszabályában is rögzített – szolgáltatáscsökkentés eszközének alkalmazásáról döntött. Tájékoztatta ügyfeleit, az egyesülettel kötött biztosítási szerződések esetében a csökkentett szolgáltatási szint a befogadott és elismert igények 69,23%-ában kerülhetett megállapításra. „Az eddigiekben nem, vagy csak részben történő kifizetések esetében jelenleg az egyesület által elfogadott és visszaigazolt kárigények átlagosan 30,38%-ának megfizetésére, vagy ezen mértékre történő kiegészítésére van lehetőség.”

[9] Az alperes 2024. szeptember 14. napján 587 069 forint megfizetett a felperes részére, amelyet követően a Magyar Államkincstár a 2024. november 6. napján kelt (határozat 4) számú határozatával a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésével, valamint a kárenyhítő juttatás igénybevételevel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 27/2014. (XI.25.) FM rendelet (a továbbiakban: Támogatási rend.) 18/A. § (2) bekezdése alapján az alperes részére járó 2022. évi kárenyhítő juttatást újraszámította, és különbözetként 469 655 forintot állapított meg. Határozatának indokolásában megállapította, az alperes a Támogatási rend. 18/A. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelt, és a kárenyhítő juttatás újraszámítására jogosult.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[10] A felperes – a fizetési meghagyásból perré alakult eljárásban – keresetében kérte az alperest 587 069 forint tőke és ennek 2023. június 23-tól a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:48. §-a szerinti késedelmi kamata, valamint a fizetési meghagyásos eljárásban felmerült eljárási és ügyvédi munkadíj megfizetésére. Keresete jogalapjaként a Ptk. 3:66. § (1) bekezdését, valamint a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.) 21. § (1) bekezdés f) pontját, 24. § (1) és (5) bekezdését jelölte meg.

[11] Kifejtette, a szolgáltatáscsökkentés elrendelésekor a felperes igazgatóságának jogkörét a felügyeleti biztos gyakorolta, aki jogosult volt dönteni a szolgáltatáscsökkentésről és meghatározni annak mértékét. Erre azért került sor, mert a felperes forrásai nem voltak elégségesek a tárgyévi kötelezettségek teljesítésére. Az alperes elfogadta a felperes alapszabályának rendelkezéseit, így a szolgáltatáscsökkentés hatálya rá is kiterjed. A felperes az alperest ért károk után összesen 1 907 928 forintot állapított meg, azt az alperesnek megfizette. A szolgáltatáscsökkentés következtében azonban kötelezettsége 1 320 859 forintra csökkent, így az alperesnek az alapszabályban vállalt tagi kötelezettségként 587 069 forintot kell visszafizetnie.

[12] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hivatalosan, postai úton a fizetési meghagyás kézbesítésekor értesült a felügyeleti biztos kirendeléséről és a szolgáltatáscsökkentésről. Véleménye szerint a felügyeleti biztos által hozott határozat a már kifizetett kártérítési összeg visszakövetelésére utólag jogalapot nem teremthet, hiszen a felperes a bejelentett kárigényét elbírálva jogosan fizetett részére biztosítási összeget.

[13] Kifejtette, a felperessel biztosítási jogviszonyt létesített, egyesületi tagsági jogviszony nem jött létre. Amennyiben mégis tag lenne, az egyesület alapszabályából nem vezethető le fizetési kötelezettsége. Véleménye szerint fogyasztónak minősül.

[14] Kiemelte, mivel a fizetési meghagyásos eljárásra okot nem adott, a felmerült költség viselésére nem köteles.

Az elsőfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 587 069 forint és ennek 2023. június 23-tól a kifizetés napjáig számított késedelmi kamata, valamint 222 612 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Döntését a Ptk. 3:66. § (1) bekezdésére, a Bit. 21. § (1) bekezdés f) pontjára, 24. § (1) és (5) bekezdésére alapította. Megállapítása szerint a felek biztosítási szerződést kötöttek egymással, melynek tényét az ajánlat egyértelműen és világosan rögzítette, azt is, hogy az alperes, mint biztosított az egyesület tagjai közé belép, az egyesület működésével kapcsolatosan minden információt megkapott, valamint az alapszabály és más szabályzatok rendelkezéseit megismerte, azt elfogadta. Ennél fogva az alperes azon hivatkozása, hogy nem került szóba a szerződés megkötése során, hogy egyesületi formában működő társaság tagjává válik, életszerűtlen annak ismeretében, hogy aláírásával igazolta az ajánlat tartalmának megismerését. Megalapoztatlanul tartotta azt az alperesi állítást, hogy a felperes nem tájékoztatta fizetési kötelezettségéről, ugyanis a 2023. augusztus 30-án kelt felperesi e-mail erről részletes információt nyújtott.

[16] Rámutatott, a pernek nem tárgya annak vizsgálata, hogy a felperesi társaság fizetéseképtelen helyzetbe kerülése milyen okokra vezethető vissza. Azt azonban megállapította, az alperes, mint egyesületi tag a biztosítási szerződés határozott idejének leteltét követően továbbra is egyesületi tag maradt az Alapszabály III.5. pontja folytán.

[17] Nem osztotta az alperes azon védekezését, hogy személyében fogyasztónak minősül. A rendelkezésre álló adatokból ugyanis megállapítható, hogy az alperes az általa folytatott gazdasági tevékenységgel összefüggő érdekből kötött biztosítást a felperessel.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[18] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása és a felperes kereseti kérelmének elutasítása, valamint a felperes perköltségben való marasztalása érdekében.

[19] Hivatkozott arra, a Bit. 25. § (1) bekezdése szerint a tagdíjakat, a pótlólagos befizetések és a szolgáltatások csökkentésének lehetőségét, valamint esetköreit az alapszabályban kell meghatározni. A felperes Alapszabályának III/1. pontja rendelkezik csúcskockázati kárról, ennek eseteit azonban nem sorolja fel és nem határozza meg. Nem tartalmazza a szolgáltatások csökkentésének konkrét esetköreit, ezért az alapszabálynak megfelelő módon – konkrét szabályozás hiányában – nem volt hozható döntés a

szolgáltatáscsökkentésről. Kifogásolta, hogy az igazgatóság jogkörében eljáró felügyeleti biztos határozatát a felperes szabályszerűen nem közölte. Határozott véleménye szerint a szabályszerű közlésig nem eshetett késedelembe.

[20] Előadta, a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésével, valamint a kárenyhítő juttatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 27/2014. (XI. 25.) FM rendelet (Támogatási rend.) időközben hatályba lépett 18/A. §-a folytán megfizette a felperes által követelt tőkeösszeget. Ez ugyanis érdekében állt a visszafizetés elrendelésének jogszerűségétől függetlenül, mivel 2022. kárenyhítési év vonatkozásában a kárenyhítő szolgáltatás újraszámítására vált jogosulttá. Kiemelte, a perre okot nem adott, így perköltség megfizetésére nem köteles.

[21] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, az igazgatóság és az annak jogkörét gyakorló felügyeleti biztos az egyesület tagjaira kötelezettségeket írhat elő. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem vizsgálhatta a felügyeleti biztos (határozat 3) számú határozatának jogszerűségét, mivel azt az alperes a tudomásszerzést követő harminc napon belül nem támadta. Állította, az alperes okot adott a perre, ugyanis a kereset benyújtását megelőzően levelezés folyt a peres felek között a keresetben foglalt követelés tárgyában. Utalt arra, a kár bejelentése és a kártérítés összegének meghatározása elektronikus úton, e-mailben történt, amely esetekben az alperes nem vitatta a kommunikáció és tájékoztatás ilyen módját.

[22] Az alperes észrevételében fenntartotta fellebbezésében előadott érvelését.

[23] A felperes a másodfokú eljárásban – az elsőfokú ítélet szerinti perköltséget nem érintve – keresetét annak leszállításával megváltoztatta, és 587 069 forint után 2023. június 23-tól 2024. szeptember 14-ig terjedő időre járó 80 062 forint összegű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az ítéltábla döntésének indokai

[24] A fellebbezés kisebb részben alapos.

[25] A felperes az elsőfokú ítélettel elbírált keresetében az alperest 587 069 forint és ennek 2023. június 23-tól a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni, amellyel egyezően marasztalta az elsőfokú bíróság az alperest. A másodfokú eljárásban a felperes kereseti kérelmét megváltoztatva azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 587 069 forint után 2023. június 23-tól 2024. szeptember 14-ig terjedő időre járó, összességében megjelölt 80 062 forint késedelmi kamat megfizetésére. Ezzel a korábbiakhoz képest a kérelmének tartalma megváltozott, amely a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 7. § (1) bekezdés 12.b) pontjának értelmében keresetváltoztatásnak minősül, mivel az magában foglalja a kereseti kérelem bármilyen – az összességűség felemelését vagy leszállítását is jelentő – változását.

[26] A felperes keresetváltoztatásával a korábbi kereseti követelésének összegét csökkentette, mivel az 587 069 forint és ennek 2023. június 23-tól a kifizetésig járó késedelmi kamat követeléséből csupán a tőke után egy meghatározott időre számított késedelmi kamat iránti igényt érvényesített. Ezáltal a keresetét leszállította, amelyre a felperesnek – a keresetváltoztatás egyéb formáitól eltérően – a Pp. 221. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ellenfél hozzájárulása nélkül és e törvényben meghatározott feltételek nélkül írásban vagy a tárgyaláson bármikor, így a másodfokú eljárás során is lehetősége van. Ezért a felperes a másodfokú eljárásban a keresetet leszállíthatta, amely ugyanakkor megakadályozta a kereset leszállítással érintett részének érdemi elbírálását. Következésképpen a másodfokú eljárásban az 587 069 forint és az után 2024. szeptember 15-től a kifizetésig terjedő időre járó késedelmi kamat iránti kereseti kérelem – az ezt érintő alperesi fellebbezés ellenére – érdemben nem volt vizsgálható.

[27] A keresetnek a leszállított részére azonban a Pp. 342. § (1) bekezdése folytán sem az elsőfokú, sem a másodfokú ítélet nem tartalmazhat érdemi rendelkezést, így az elsőfokú ítéletnek a leszállított keresetre vonatkozó, fellebbezéssel támadott, ekként jogerőre nem emelkedett rendelkezését mellőzni kellett.

[28] A másodfokú eljárásban így a fellebbezés kapcsán a késedelmi kamatra leszállított keresetről kellett dönten, azt kellett vizsgálni, az 587 069 forint visszafizetésével az alperes késedelembe esett-e, és ha igen, mikortól.

[29] Az ítéltábla kiegészítette a tényállást az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően bekövetkezett, így a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján figyelembe vehető és az alperes által okiratokkal bizonyított azon tényekkel, hogy az alperes 2024. szeptember 14. napján 587 069 forint megfizetett a felperes részére, és a Magyar Államkincstár a 2024. november 6. napján kelt (határozat 4) számú határozatával a Támogatási rend. 18/A. § (2) bekezdése alapján az alperes részére járó 2022. évi kárenyhítő juttatást újraszámította, és különbözetként 469 655 forintot állapított meg.

[30] A Bit. 17. §-a szerint a kölcsönös biztosító egyesület olyan kölcsönösségi alapon működő egyesület, amely kizárólag tagjával kötött biztosítási szerződés alapján, biztosítási díj ellenében, a biztosítási feltételekben meghatározott biztosítási események bekövetkezése esetén, biztosítástechnikai elvek alapján, előre meghatározott szolgáltatást nyújt. A kölcsönös biztosító egyesületbe történő belépés feltétele a biztosítási szerződés létrejötte. A biztosítási szerződés megszűnésével – ha az egyesület alapszabálya másként nem rendelkezik – a tagsági jogviszony nem szűnik meg, feltéve, ha a tag eleget tesz a tagdíjfizetési kötelezettségének vagy a tagdíjfizetésre nem kötelezett tag eleget tesz a tagsági jogviszonyából eredő egyéb kötelezettségének és egy éven belül új biztosítást köt [17. § (1)-(3) bekezdések]. Működésére ugyanakkor irányadó a Ptk. és az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Ectv.).

[31] A kölcsönös biztosító egyesületbe történő belépés feltétele a biztosítási szerződés létrejötte. Az egyesületi tagsági jogviszony a taggá válni kívánó személy belépési szándékát kifejező, jellemzően a biztosítási szerződés megkötésére irányuló ajánlattal egyidejűleg tett nyilatkozata alapján, annak az egyesület valamely szerve általi elfogadásával

vagy akár az alapszabály erejénél fogva jön létre, míg a tagsági jogviszonyt megalapozó biztosítási jogviszony a rá irányadó jogszabályi rendelkezések alapján akár az ajánlattétel időpontjában azonnal vagy azt követően, esetleg visszamenőleges hatállyal.

[32] Azzal, hogy a biztosítási szerződéses jogviszony megszűnése az előírt feltételek teljesítése mellett nem eredményezi a tagsági jogviszony megszűnését, ezzel a Bit. lehetővé teszi, hogy olyan személy is részt vehessen a kölcsönös biztosító egyesület működésében, akinek a korábban a tagsági jogviszony létrejöttét megalapozó biztosítási szerződése megszűnt, amennyiben az egyesület irányában fennálló tagdíjfizetési kötelezettségét teljesíti, vagy ennek hiányában a tagsági jogviszonyából eredő, alapszabályban meghatározott egyéb kötelezettségeit teljesíti, és utóbb a szerződéses kapcsolatot helyreállítja.

[33] A Bit. 17. § (3) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi a legfőbb szerv számára, hogy a tagsági jogviszony megszűnését az alapszabályban a tagsági jogviszonyt megalapozó biztosítási szerződéses jogviszony megszűnéséhez kösse.

[34] A Bit. ezen rendelkezései nyilvánvalóvá teszik azt is, hogy kölcsönös biztosító egyesület esetében a biztosítási szerződésen – és nem a tagsági jogviszonyon – alapuló biztosítási jogviszonyt tekinti elsődlegesnek.

[35] A jogszabály meghatározásából egyértelműen kitűnik, a kölcsönös biztosító egyesület a kölcsönösségen, tehát a tagok biztosítási védelmének kölcsönös finanszírozásán túlmenően, biztosítási szerződés alapján, szigorúan a biztosítási alapelveknek megfelelően nyújtja szolgáltatását. Veszélyközösséget hoz létre, amelynek díját meghatározza, a vállalt kötelezettségeihez illeszkedő tartalékokat és a működést biztosító tőkét képez és az átvállalt kockázatok alapján teljesíti a szolgáltatásokat.

[36] A kölcsönös biztosító egyesületek elsődleges céljuk szerint ugyan a tagjaik biztosítási szükségleteinek a kölcsönösség alapelvén való biztosítására jönnek létre, ezt a célt azonban főként gazdasági-vállalkozási tevékenységük által érik el. Üzleti eredmény elérésére töreksenek, amely eredményből előállott nyereség azonban a kölcsönösség elve alapján a tagok összességét illeti meg, és a gazdasági társaságok működési sajátosságaitól eltérően, az nem vonható ki az egyesület működéséből.

[37] A kölcsönös biztosító egyesület pénzügyi stabilitásának biztosításában a tagdíj lényeges szerepet tölt be, mivel a tagdíj elvileg az egyesület részére a káralakulástól függetlenül biztosíthat pénzügyi forrásokat. A pénzügyi stabilitás biztosítását szolgálja a pótlólagos befizetési kötelezettség, illetőleg a szolgáltatáscsökkenés előírásának módjáról, feltételeiről rendelkező alapszabályi döntés. A tagok vagyoni jogait közvetlenül érintő intézkedéseket, így a tagdíjakat, a pótlólagos befizetések és a szolgáltatások csökkentésének lehetőségét, valamint esetköreit az alapszabályban kell meghatározni.

[38] A Bit. 24. §-ában szabályozott intézkedések – így az igazgatóság döntése pótbefizetés elrendeléséről, illetve szolgáltatáscsökkentésről, valamint a Felügyelet meghatározott esetekben való eljárása – a már nehéz pénzügyi helyzetbe került kölcsönös biztosító egyesület fizetőképességének helyreállítását szolgálják. Elrendelésükre abban az

esetben van lehetőség, ha más források már nem elégségesek a kölcsönös biztosító egyesület tárgyévi kötelezettségeinek teljesítésére.

[39] Az Ectv.17. § (2) bekezdése szerint a civil szervezet tartozásaiért saját vagyonával felel. A civil szervezet alapítója, tagja – vagyoni hozzájárulásának megfizetésén túl – a szervezet tartozásaiért saját vagyonával nem felel. Ezzel összhangban rendelkezik a Ptk. 3:65. § (4) bekezdése, az egyesület tagja nem köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni. A tag az egyesület tartozásaiért saját vagyonával nem felel.

[40] A Ptk. és az Ectv. fenti rendelkezéseiben kifejeződő alapelvektől eltérő elvet fogalmaz meg a Bit., részben áttöri a fenti szabályt, amikor a pótbefizetési kötelezettség előírásának lehetőségét kiterjeszti olyan személyekre is, akik a pótbefizetési kötelezettség előírásakor már nem tagjai a kölcsönös biztosító egyesületnek [24. § (4) bekezdés]. Ebben az a jogalkotói felismerés kerül kifejezésre, hogy a tagok vagyoni beavatkozását igénylő pénzügyi helyzet kialakulása jellemzően hosszabb időt vesz igénybe, amelynek rendezésébe indokolt az intézkedést megelőzően már nem, de a pénzügyi nehézségek kialakulása idején tagsági jogviszonnyal bíró személyek bevonása is. A rendelkezés garanciális célja annak biztosítása, hogy a nehéz helyzetbe került egyesület pénzügyi helyzetének rendezését ne veszélyeztethesse tagsági jogviszonya esetleges tömeges megszüntetésével a tagság.

[41] A Bit. 24. § (1) bekezdése az egyesület igazgatóságának hatáskörébe utalja a szolgáltatáscsökkentést és a pótlólagos befizetési kötelezettség előírását. Ha a kölcsönös biztosító egyesület pénzügyi egyensúlyvesztése olyan mértékű, amely a Bit. alapján szükséghelyzetnek minősül, az igazgatóság pótbefizetési kötelezettség előírásáról szóló döntésének a Felügyelet általi felhívás ellenére történő elmaradása esetén a törvény a jogsértő helyzet megszűnése, valamint a biztosítottak érdekében a Felügyelet részére a 291. §-ban felsorolt intézkedések mellett jogot ad a pótlólagos befizetési kötelezettség megállapítására

[42] A Bit. 295. § (1) bekezdése szerint a Felügyelet a 320. § szerinti biztosítási szükséghelyzetben felügyeleti biztost rendelhet ki. A 297. § (1) bekezdés értelmében a kirendelés tartama alatt a felügyeleti biztos gyakorolja az igazgatóság tagjának törvényben és alapszabályban megállapított jogait és kötelezettségeit, vagyis, csak teljes jogkörrel rendelhető ki.

[43] A felperes esetében az MNB folyamatos felügyelés során szükséghelyzetet eredményező állapotot tárt fel. A biztosítottak érdekeinek védelmében MNB(határozat 1). számú határozatában az igazgatóság tagjai jogait és kötelezettségeit gyakorló – teljes jogkörű – felügyeleti biztost rendelt ki.

[44] A felügyeleti biztos az egyesület 2023. május 8-án tartott küldöttgyűlésén tájékoztatta a tagokat, hogy az egyesület tőkehelyzetének helyreállítása érdekében az egyesület tulajdonában álló eszközök értékesítése, ezen kívül a viszontbiztosítóval folyamatban lévő tárgyalások eredményének függvényében a Bit. 21. § (1) bekezdés f) pontja szerinti szolgáltatáscsökkentés, illetőleg annak eredménytelensége esetén pótlólagos befizetés előírása válhat szükségessé. Arról is információt nyújtott, hogy a szolgáltatáscsökkentés, illetőleg a pótlólagos befizetés előírása a Bit. 24. § (1) bekezdése és az Alapszabály IV.1.b. pontjában foglaltaknak megfelelően igazgatósági hatáskörbe tartozó döntés.

[45] Ezt követően az MNB 2023. június 2-án kelt (határozat 2) számú határozatával jóváhagyta és kötelezte a felperest, hogy haladéktalanul, de legkésőbb 2023. június 15-ig dokumentumokkal alátámasztva értesítse a Felügyeletet amennyiben a tőkehelyzete helyreállt. A határozat rögzítette, hogy a bejelentett, de eddig még teljeskörűen ki nem fizetett károsultak esetén 30,7748%-os szolgáltatáscsökkentés szükséges, mely a Bit. 219. § (1) bekezdés m) pont mb) alpontján alapult.

[46] A felügyeleti biztos a Bit. 297. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően – gyakorolva az egyesület igazgatóságának jogait, illetve kötelezettségeit – hozta meg (határozat 3) határozatát, amely a 2022. évben bekövetkezett és az egyesület által elismert valamennyi kárigényre nézve rendelte el egységesen a szolgáltatáscsökkentést, egyúttal meghatározva annak mértékét, amely az alperes esetében 587 069 forint.

[47] Tény, ezt az összeget az alperes a mezőgazdasági kockázatkezelési pénzeszköz [a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény 7. § (1) bekezdés] terhére a 2022. kárenyhítési év vonatkozásában a kárenyhítő juttatás újraszámítását lehetővé tevő jogszabályi rendelkezés, Támogatási rend. 18/A. §-ának hatályba lépését követően, a kárenyhítési juttatás újraszámítása érdekében fizette vissza. A Támogatási rend. 18/A. § (1) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakból következően a kárenyhítő juttatás újraszámításának feltétele – egyebek mellett – az volt, hogy a biztosítói kártérítést a Bit. 21. § (1) bekezdés f) pontja szerinti szolgáltatáscsökkentés érintette, és a mezőgazdasági termelő a szolgáltatáscsökkentés miatt 2024. szeptember 15-éig maradéktalanul eleget tett a biztosító által elrendelt visszafizetési kötelezettségének. Ezen túlmenően a kárenyhítő juttatás újraszámításának feltételeként a Támogatási rend. 18/A. § (1) bekezdés d) pontja értelmében arról is nyilatkoznia kellett, hogy az a) pont szerinti szolgáltatáscsökkentéssel összefüggésben további biztosítói kártérítési igényrel nem lép fel. E jogszabályi rendelkezésből következően miután a mezőgazdasági termelő alperes a kárenyhítési juttatás feltételeként fizetett a felperesnek, a szolgáltatáscsökkentés visszafizetését teljesítette azzal, hogy a szolgáltatáscsökkentéssel összefüggésben a biztosítóval szemben további kárigénnyel nem léphet fel.

[48] A felperes a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdeteként 2023. június 23. napját jelölte meg, amely napon a honlapján közzétette a szolgáltatáscsökkentésről tájékoztató hirdetményt. Az alperes azonban vitatta, hogy a fizetési kötelezettségről történő szabályszerű értesítése a fizetési meghagyás kézbesítését megelőzően megtörtént volna.

[49] Az egyesület és tagjai közötti kommunikációra az alapszabály tartalmaz rendelkezéseket. A létesítő okirat tartalmát a tagok szabadon határozhatják meg, ennek keretében a Ptk. szabályaitól – a jogszabályban meghatározott korlátok mellett – eltérhetnek.

[50] Az Alapszabály III/7. pont értelmében amennyiben egy tag határidőben nem fizeti meg a mindenkori alapszabályban előírt tagdíjat, úgy a tagot az egyesület írásban felszólítja a tagdíj pótlására a felszólító levél kézhezvételétől számított 30 napos fizetési határidővel. A levélben felhívja a tagot a tagdíj fent írt határidőben történő befizetésére és tájékoztatja, hogy a határidő elmulasztása esetén a tagsági jogviszonya az esedékesség napjára visszamenő hatállyal megszűnik.

A IV. 1. A) pont szerint a küldöttgyűlés összehívása írásbeli meghívó küldésével történik. A küldöttgyűlési határozatokat az egyesület e-mail útján közli a tagokkal. Az új belépők írásban nyilatkoznak a székhelyük szerinti küldöttek képviselőnek elfogadásáról. A területi küldöttválasztó gyűlésre a meghívót az egyesület e-mail útján közli a küldöttválasztási területen lakó vagy székhellyel rendelkező tagokkal.

[51] A létesítő okirat idézett rendelkezéseiből egyértelműen megállapítható, a tagok fizetési kötelezettségeivel kapcsolatos kommunikációt az egyesület írásbeli alakhoz kötötte. Mindezekből alappal levonható az a következtetés, hogy az egyesület és tagjai között nem az elektronikus út volt a bevett kapcsolattartási forma a tagot érintő fizetési kötelezettségek teljesítése esetén. A tag az egyesületbe történő belépésekor az alapszabály elfogadásával tehát azt is tudomásul veszi, hogy pénzbeli kötelezettségeinek teljesítéséhez az írásbeliség szolgál a kapcsolattartás eszközeként. Az alapszabály konkrét eseteket határoz meg az e-mailen való kommunikációra, a tag fizetési kötelezettségére történő felhívását az egyesület létesítő okirata nem foglalta ebbe a körbe.

[52] Következésképpen hatályos közlésnek a tagok és a felperes között csak az írásbeliség tekinthető. Ebből eredően a felperes akkor tett volna eleget a létesítő okirat rendelkezéseinek, ha a szolgáltatáscsökkentésre előírt fizetést az alperes számára postai úton írásban közli. Ezért egyéb, így a hirdetménnyel vagy e-mailben való közléshez jogkövetkezmény nem fűződhet. A felperes pedig nem állította és bizonyította, hogy a fizetési meghagyás kézbesítését megelőzően postai úton szólította volna fel az alperest a szolgáltatáscsökkentés visszafizetésére. Emiatt úgy kell tekinteni, hogy az alperes a fizetési meghagyás kézbesítésével értesült a szolgáltatáscsökkentéssel érintett összeg visszafizetési kötelezettségéről, és erre tekintettel a fizetési meghagyás kézbesítését követő naptól, azaz 2023. november 1. napjától esett késedelembe. Az alperes így a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján – függetlenül a késedelem esetleges menthetőségétől [Ptk. 6:48. § (4) bekezdés] – ettől az időponttól kezdődően köteles késedelmi kamat fizetésére a szolgáltatáscsökkentés visszafizetésének teljesítéséig, azaz 2024. szeptember 14. napjáig. Erre az időtartamra pedig a késedelmi kamat összege 52 671 forint (2023. november 1-től 2023. december 31-ig évi 13 %-os mértékkel 12 755 forint, 2024. január 1-től 2024. június 30-ig évi 10, 75 %-os mértékkel 31 383 forint és 2024. július 1-től 2024. szeptember 14-ig évi 7 %-os mértékkel 8 533 forint).

[53] Az ügy érdemét követően az ítéltábla a fellebbezés kapcsán az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezését vizsgálta.

[54] A Pp. perköltség viselésére vonatkozó általános szabályai szerint a költségek előlegezésénél és viselésénél az ún. kiegyenlítési és kártérítési elv érvényesül, azaz a perköltséget az a fél köteles viselni, akivel szemben a bíróság megállapítja a perben állított, vitás jog fennállását, vagy éppen az, aki alaptalanul érvényesített igényt. Ezen általános szabályok szerinti alapeset, amikor a bíróság érdemi döntése nyomán (magából a rendelkező részből) a pernyertesség–pervesztesség megállapítható. Kivételszabályt jelent ugyanakkor a Pp. 83. § (4) bekezdése, amely szerint, ha a fél az érdemi tárgyalási szakban az önállóan elbírálnakó követelése összegét leszállította, a leszállított rész tekintetében pervesztesnek kell tekinteni, kivéve, ha a leszállításra azért került sor, mert az ellenfél a követelés egy részét utóbb teljesítette, vagy a fél a perfelvétel lezárásáig önhibáján kívüli okból nem határozhatta meg a követelése mértékét. E szabályozás kiindulópontja az, hogy a leszállított rész

tekintetében a fél alaptalanul perelt, ezért a leszállított rész tekintetében a perköltségviselés szempontjából főszabály szerint pervesztesnek kell tekinteni. A kivételszabály azonban rögzíti azt az esetet is, amikor a követelés összegének utólagos módosítására a fél hibáján kívüli okból vagy az ellenfél per folyamatban léte alatt történő teljesítése miatt van szükség, azaz a főszabály alkalmazása méltánytalan eredményre vezetne. Ebben az esetben a felet nem lehet teljes egészében pervesztesnek tekinteni, azaz a perköltség szempontjából a pernyertesség–pervesztesség kérdését a leszállított követelés és az érdemi rendelkezés egybevetése útján kell meghatározni (BH2022.28.).

[55] Jelen esetben az alperes a [46] bekezdésben foglaltak szerint a felperes által követelt szolgáltatáscsökkentést fizette vissza a per folyamatban léte alatt, ezért a követelésnek a késedelmi kamatra való leszállítása az alperes utóbbi teljesítése miatt történt. A pernyertesség-pervesztesség arányát tehát a Pp. 83. § (4) bekezdése alapján kell meghatározni, azaz az alperest a leszállított rész tekintetében pervesztesnek kell tekinteni. Ennek figyelembevételével a felperes az elsőfokú eljárásban teljesen pernyertesnek minősül, mivel a késedelmi kamat követelése alapos volt, csupán annak kezdete volt a kereseti kérelemtől eltérően megállapítható, amelynek az elsőfokú eljárást illetően a pernyertességre érdemi kihatása nem volt.

[56] Az alperes fellebbezési érvelésével ellentétben nem volt jelentősége a perköltség megtérítése szempontjából annak, hogy esetlegesen a perre nem adott okot. A Pp. 86. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy ha a fél a perfelvételi szakban a vele szemben érvényesített jogot és kérelmet az arra vonatkozó védekezésének előterjesztése nélkül elismeri és a perre nem adott okot, a perköltségét az ellenfél téríti meg. E jogszabályi rendelkezésben meghatározott feltételeknek együttesen kell fennállnia ahhoz, hogy az alperes mentesülhessen a perköltség fizetési kötelezettsége alól pervesztessége esetén. Az alperes azonban a perfelvételi szakban érdemi védekezés előterjesztése nélkül nem ismerte el sem részben, sem teljeskörűen a keresetet, ezért nem mentesülhet az elsőfokú perköltség viselése alól, és így köteles a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az előzetesen meg nem fizetett illeték megtérítésére is. Ennek az elsőfokú ítéletben meghatározott összegét pedig az alperes fellebbezéssel nem támadta, így az a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján nem volt felülbíráható.

[57] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta.

[58] Az alperes fellebbezése részben eredményes volt, amely folytán a másodfokú eljárásban – a leszállított keresethez viszonyítva – a pernyertesség-pervesztesség aránya 66-36 %, az alperesre nézve terhesebben. Ezért az alperes ezen arányhoz igazodóan a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján köteles megtéríteni felperes jogi képviselével kapcsolatban felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján a megbízási szerződés szerint felszámított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét.

[59] Az alperes másodfokú perköltségét a Pp. 81. § (2) bekezdésének megfelelően nem számította fel, így arról az ítéltábla nem rendelkezhetett [Pp. 82. § (3) bekezdés].

Szeged, 2025. február 10.

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró